

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (inserterate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravništvo je v Ptujju v gledališkem poslopiju. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

sv. 21.

V Ptujju v nedeljo dne 16. oktobra 1904.

V. letnik.

Zanjke, same zanjke!

Ubogo slovensko ljudstvo! Leto za letom rastejo zanjke, leto za letom se nam nalaga več plačil in pet leto za letom udrihajo nadloge v večjem številu na nas! Kar ne uničijo vedno gostejše uime, grozè uničiti druge naravne prikazni, vedno nove zanjke se prikazujejo na naših poljskih pridelkih in naših vinogradih bi že skoraj bilo potrebno, da bi vsakega takorekoč pri vsaki trti zdravnik, ki bi jo vedno vedno vračil. Dolgovi slovenskega ljudstva rastejo za dnevom, saj morda ne najdeš na celem Spodnjem Štajerskem niti pet kmetov ne, kateri ne bi imeli dolgov! Slovenskemu ljudstvu grozi gospodarski pogin, njemu je treba nujne, zdatne pomoči! Pomoč pa je le tedaj mogoča, ako stopi to ljudstvo v tesno zvezo z drugimi narodi, nikdar pa je pomoč ne bode dobilo, ako se loči od drugih večjih narodov, ako se hoče postaviti sedaj v najhujših časih svoje lastne noge.

Ljudstvo si samo ob sebi ne more pomagati, pomagati bi mu morali njegovi voditelji, pomagati bi mu morali, ki so izšli iz njega in si pridobili višje stopinje razsvetlebe in omike, namreč prvaki slovenskega ljudstva!

In kako mu ti pomagajo?

Zanjke, samo zanjke se nastavljajo in sicer nastavljajo ravno od prvakov slovenskega ljudstva, a ne od tistih, ki naj bi se v teh zanjkah vlovila, je nemogoče, siromaško slovensko ljudstvo!

Danes si hočemo ogledati najnovejšo prvaško zanjko in to radi tega, ker je slovenskemu ljudstvu zanjke jako nevarna, hočemo si njo ogledati svareč slovensko ljudstvo pred njo v nadi, da se mu vendar

odprejo oči, da ne bode kar slepo telebnilo v ta prepad, skopan od slovenskih prvakov, pripravljen od njih svojemu lastnemu rodu!

Ko je pred par leti priklopela predrznost slovenskih prvakov posebno na Spodnjem Štajerskem do vrhunca, zbralo se je nekaj nesebičnih mož in sicer mož večinoma druge narodnosti, namreč nemške, in je ustanovilo list, ki naj bi branil slovensko ljudstvo pred njegovimi največjimi izkoriščevalci, namreč pred slovenskimi dohtarji in njihovimi bratci, debelotrebušnimi gospodi v dolgih črnih suknhah, grabežljivimi farji! Ta list je dobil ime „Štajerc.“

Huj! kaki vrisk in krič je nastal tedaj od strani prvaške druhali, kako so začeli cviliti! Skoraj vsi slovenski časopisi so začeli tuliti, kakor volkovi, seveda, saj je skoraj vso slovensko časopisje izključno le v prvaških rokah! V Mariboru se je ustanovil od farških prvakov celó novi list proti „Štajercu,“ v Celju je cvilila dohtarsko-farška „Domovina,“ kakor, da bi bila zblaznela, na Kranjskem pa so zgubili malone vsi slovenski uredniki svoje glave.

A vsem ni to vse nič pomagalo, slovensko ljudstvo se je oklenilo „Štajerca“ s vso močjo, spoznaje pravega svojega prijatelja!

Po milosti ptujskih voditeljev lista „Štajerca“ se je sprejel na to neki kranjski potepuh, ki je bil iz dna svoje duše sicer klerikalec — služil je do tedaj nekemu farškemu konzumu — v upravništvo omenjenega lista in to le radi tega, da bi se rešil neizmerne bede, katera je trla njega, njegove nedolžne otroke, njegovo že mnogo izkušeno ženo! To človeče, breznačajnejš prve vrste, pa se je izkazal kljub izkazani mu velikanski dobroti kot ničvredneža in radi tega se je moral od „Štajerca“ odstraniti. Pri-

zaneslo se mu je, da se ni izročil radi svoje — skrajne spretnosti v računjanju okrajni sodnji, prizaneslo se mu je le iz velikodušnosti župana mesta Ptuja, g. Orniga. In kaj stori sedaj to človeče? Dobro vedoč, da občutijo udarce našega lista najbolj slovenski prvaki, dobro vedoč, da je bil naš list ustanovljen ravno proti dohtarskim in farškim štajerskim pijavkam slovenskega ljudstva, podal se je od enega slovenskega dohtarja do družega, klatil se je od enega farovža do družega, potikal se po hišah bogatih slovenskih prvakov in tam govoril tako le: „Vi gospodje dobro veste, da vam preti od „Štajerca“ v Ptuj velika nevarnost, ker vas ta list kaže slovenskemu ljudstvu v pravi vaši podobi! Vi dobro veste, kako nevarno je, ako Vas to ljudstvo popolnoma spozna, dajte denarja, da bomo ustanovili nov list, mogoče z istim imenom, v isti obliki, da tako preprečimo to veliko pretečo Vam nevarnost!“

In slovenski prvaki in njih črni bratci, dobro vedoč, da je to res, sežejo globoko v svoje polne žepce, denarja je bilo takoj dovolj in tako se je ustanovil list po imenu „Slovenski Štajerc.“

Denar pa, kateri se je v to svrhu porabil, izviral je iz dohtarskih, iz farških žepov, iz žepov slovenskih trgovskih milijonerjev! V te žepce pa ga niso nikdar znosili Nemci, nikdar ne „nemčurji“ pač pa ubogi slovenski kmetje in delavci, ubogo slovensko ljudstvo! In ravno ta denar se je sedaj „velikodušno“ podaril od slovenskih prvakov za ustanovitev lista, ki naj bi branil ugled slovenskih dohtarjev in ugled slovenskih farjev in bogatašev ravno napram slovenskemu ljudstvu.

Slovensko ljudstvo, ali ni ta najnovejša zajnka za tebe spletena jako fino!

Dohtar „slepič“ v luknji.

(Spisal njegov najboljši prijatelj).

1.

Že enkrat zapel sem vam kmetje preljubi
Od dohtarja „zgube“, z imenom „slepič“,
Pa ker po nedolžnem še vedno vas rubi,
Naj zopet oskubi se danes ta ptič!

2.

Pod zvezdami vsaka se krivda kaznuje,
Ker večno nedolžna je sveta njih luč,
Zató pa „slepič“ zdaj prisiljen praznuje,
Saj moral je iti štirinajst dni pod ključ!

3.

Je prosil cesarja, da naj se usmili,
Naj kazen v denarje mu on spremeni,
A cesar presvitli, cesar nam mili,
Odločil zapora — štirinajst mu je dni!

In to je bivstvo „Slovenskega Štajerca“, kar bi se bil bolje imenoval „Dohtarski Štajerc“. To je spretna zanjka za tebe slovensko ljudstvo, stavljená ti od tvojih prvakov! Gorje ti, ako ujameš!

Da pa bi se ložje ujelo drago nam ljudstvo, krila se je ta zanjka po navadnem geslu „Svoje svojim,“ „Narodnost je v nevarnosti,“ „Proč od Nemcev,“ postavila se je toraj nova kranjska dohtarica na takozvani slovenski temelj, na slovensko narodno podlago!

„Dohtarski Štajerc“ preganja vse, kar je nemškega, seveda postaviti hoče slovensko ljudstvo „na svoje noge,“ odtujiti ga hoče velikemu sečkemu narodu, da bi potem v gospodarstvenem oziru tem delj časa hiralo! To počenjanje kranjske dohtarice pa je jako umevno, ker znajo dohtarji dobro, da se le isto ljudstvo lahko izkoriščuje, teremu se slabo godi, katero potrebuje v enomer sojilnic, v enomer vknjižb in izbrisov dolgov, kar se mora vedno toževati!

Dohtarski črni bratci pa, večina slovenskih hovnikov dobro ve, da prihaja od Nemcev in Slovence omika in napredek, a ta dva sta jako varna njihovim zbircam, jako nevarna njihovim milim polnim žepom, zato njih mržnja proti nemškemu narodu, zato preganjanje njihove najnovejše cunje proti Nemcem, njihovo cunjo, katero smelo imenuje namesto „Slovenski Štajerc“ tudi — „Farški Štajerc.“

Slovenski kmet, pa peljaj tvoje pridelke, k tvojo živino k tvojim prvakom, k tvojim dohtarjem in hujskajočim farjem, potem bodeš videl ali ti bode ta dva bolje plačala ali ti njih bodejo bolj plačali kupci nemškega naroda!

Odpri tedaj oči slovensko ljudstvo, na milijone štejejo že tvoji dolgovi, na milijone pa znaša

4.

Na Kranjsko odnesla usoda pravična
„Slepiča“ prvaške je grešne kosti,
Da tam odpočije si duša krivična,
Da tam se „slepič“ naš malo — sposti!

5.

Na Kranjskem tam da se — fletno sedeti,
Ker farških je lumpov zares tam dovolj,
Zató pa šel sedat „slepič“ je presneti,
Med svoje pervaške — bratce tje dol!

6.

Tam ričert zdaj piha, oj ričert ječmeni,
V katerem še enega parkelna ni,
Ubogi „slepič“ ti — prijatelj ljubljeni,
Oh, kak ti le vendar tak ričert diši?

7.

Pa veš kaj — pomisli ti dohtar le eno,
Prijatelj, pretuhtaj ti dobro si to,
Da škoda celo je za kašo ječmeno,
Katero povžilo je tvoje telo!

premoženje tvojih pijavk, tvojih prvakov, katero so izsesali iz tebe! Vrži njim njihovo prvaško cunjo, imenovano „Slovenski Štajerc“ pod noge! Saj vidiš, da ti ta list priporočajo samo le prvaški faloti in njih podrepniki, katere moraš ti s tvojimi krvavimi žuljami vzdrževati!

Poštena slovenska hiša ne trpi te dohtarsko-farške cunje pod tvojo streho, potem se bodeš izognilo ti drago nam slovensko ljudstvo, najnovejše zanjke, nastavljenе ti od tvojih voditeljev izkoriščevalcev, zanjke, katero si moralo plačati še povrh s svojim denarjem samo!

Slovensko ljudstvo, ogiblji se vsake trgovine, katera prodaja ta list, ker je tak predajalec tvoj največji sovražnik, namreč podrepnik tvojih neusmiljenih prokletih pijavk!

Slovensko ljudstvo, bodi previdno, ne daj se vloviti v to zanjko, potem bodeš preprečilo vsaj eno nevarnost pretečo ti od pravih, pravcati h „šuftov“, ki so izšli iz tvoje sredine, ki te rubijo in gulijo na vse načine, na drugi strani pa ti kličejo: „Iz naroda za narod!“, „Živelo slovensko ljudstvo!“

Ljudstvo, spoznaj tvoje lovce, spoznaj vse tiste, ki ti nastavljajo s toliko spretnostjo zanjke, nič drugega kakor zanjke, in raztrgaj jim najnovejšo njihovo zanjko poprej, ko se v njo vloviš!

Narobe prav.

Kjerkorkoli se dogodi kako hudodelstvo, povsodi in vselej tišči klerikalna stranka in njene čašnikarske cunje isto „Štajercu“ na rovaš, češ, da je ta kriv, da postaja ljudstvo od dne do dne surovejše in divnejše. Vsakomur je znano, da „Štajerc“ še nikoli nikogar ni pohujšal ali celo k hudodelstvu nahujskal, češ pa je posurovljenju ljudstva največ krivo nedo-
govorno obnašanje in robato ravnanje mnogoterih

8.

Saj nekega spravil z domače si kočē,
Nagnal ga brezsrčno po svetu v obup,
Prelival je zolze on grenke in vroče,
A ti pa si spravljal denar si na kup.

9.

Tolaži se dohtar, ker jaz ne pozabim
Na tebe nigdar ne, ubogi ti črv,
Priložnost še prvo gotovo porabim,
In kupim za svoje ti spleteno — vrv!

10.

Oh da bi jo vendar prav dobro porabil,
Uslugo veliko bi kmetom storil,
A jaz bi na grehe vse tvoje pozabil,
Kot pravi prijatelj prav srečen bi bil.

duhovnikov, ki so le po imenu nasledniki učencev Kristusovih. Od njih se ljudstvo nauči zavisti, lakomnosti in požrešnosti, razuzdanosti in pohotnosti.

Slabi vzgledi nekaterih farjev naredijo med ljudstvom mnogo več pohujšanja in kvara, kakor zamore večina zares v duhu Kristusovem delujočih duhovnikov dobrega učiniti. Namesto, da bi se v cerkvi oznanjeval sv. evangelij in razlagale resnice svete vere, govorijo mnogi „maziljenci Gospodovi“ le o politiki in strankarskih spletkarijah. Pregovor pravi, da besede mičejo, vzgledi pa vlečejo. Kakšne zglede da dajejo pozamezni mašniki, to je vsakomur znano, kdor ni gluh ali slep, bodisi hoté ali nehoté. Kristus je ljubil celo svoje sovražnike, in to ljubezen tudi svojim učencem priporočal; mnogo današnjih duhovnikov pa črti, sovraži in preganja svoje vernike, ako jim ti v posvetnih rečeh niso poslušni sužnji in jim ne pomagajo pred svetom zakrivati njihovih slabosti, pregreh in celo hudodelstev.

Da „Štajerc“ tu in tam kakega vročekrvnega hujskača v črni suknji včasih malo pod krtačo vzame, to seveda dotičnikom ne ugaja. „Štajerc“ noče vraga za angeljca spoznati, temuč vsakogar ima za to, kaj da v resnici je. Zakaj pa bitudi smel imeti ravno eden stan pred vsemi drugimi ta privilegij (predpravico), uganjati reči, kakoršne so vsakemu državljanu prepovedane? Ali bi morebiti morali pri spozabljenemu duhovniku to hvaliti, kar druge ljudi pripravi v kazen? Ne in tisočkrat ne. Tisti časi so minuli, v katerih so smeli posamezni stanovi, v prvi vrsti plemenitaški in duhovski, brezobzirno in brezskrbno počenjati vsakojake hudobije in grozovitosti, zaradi kakoršnih bi bil ubogi kmet ali delavec takoj ob glavo, na vislice ali pa na grmado prišel! In ravno zategadelj, da „Štajerc“ kmečki in delavski stan pred temi domišljavimi mogotci v obrambo jemlje

11.

Sem slišal, da „Štajerc Prvaški“ izhaja,
Tam doli na Kranjskem kot zvest — katolik,
Mogoče, da njega prihodnja izdaja,
Naznani nam bralcem, da ti si — svetnik.

12.

Če to se zgodi še, potem pa jaz pridem,
Kot romar pred tebe še molit svoj čas,
Bom vskliknil poprej ko s svetišča odidem:
„Oh sveti — „slepič“ ti, le prosi za nas!“

13.

Za kmete pa moraš posebno prositi,
Katerim si želel vedno pogin,
Saj bil si na zemlji dohtar ti zviti,
Priproste kmetice — izprijeni sin!

14.

Uslišal prijatlja me bodeš gotovo,
In srečen slovenski, teptani bo rod,
A jaz ti obljubim pesmico novo,
Priobčim zares njo na — sveti tvoj god!